

Arbeids- og sosialdepartementet  
Postboks 8019 Dep  
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):  
21/3012 - 12

Saksbeh.:

Dato:  
26.10.2021

## Høringssvar - om krav til innsendelse av søknad om økonomisk stønad i sosialtjenesteloven § 18 og endring av sosialtjenesteloven § 22 om utbetaling av stønad

Oslo kommune har følgende uttalelse til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om krav til innsendelse av søknad om økonomisk stønad i sosialtjenesteloven § 18 og endring av sosialtjenesteloven § 22 om utbetaling av stønad:

Oslo kommune støtter intensjonene i forslag om endringer i sosialtjenesteloven §§ 1 8 og 22, men vurderer at forslagene til endring ikke er treffsikre nok med tanke på det som ønskes oppnådd. NAV-kontoret kan i dag, etter gjeldende lovverk, fatte vedtak og utbetale stønad til hver enkelt ektefelle. Dette gjøres eksempelvis i voldssaker der den ene parten er på flukt eller i skjul for ektefellen. Søknad fremmes da av den voldsutsatte, som da mottar vedtak og stønadsutbetaling uten at den andre parten involveres.

I saker der ektefellene står samlet, men av ulike årsaker har behov for, eller finner det hensiktsmessig, at stønaden fordeles mellom dem, eller utbetales til alternativ mottaker, gjøres dette. Ektefellers gjensidige underholdsplikt medfører at NAV-kontoret, med få unntak, har behov for opplysninger og dokumentasjon på begge inntekter og utgifter. Dersom ektefeller og familier som skal vurderes samlet skal sende inn separate søknader, vil det være behov for å utrede hvordan dette rent praktisk skal samordnes, og hvordan økt saksbehandlingstid kan unngås. Dersom en ektefelle sender inn søknad uten at den andre ektefellen gjør det, eller ikke leverer dokumentasjon på sine økonomiske forhold, vil NAV i mange tilfeller ikke ha tilstrekkelige opplysninger eller dokumentasjon til å behandle søknaden.

Departementet argumenter i høringsnotatet for at separate søknader vil gi bedre personvern; *det vil være enklere å legge til rette for at en søker får innsyn i egen sak, uten å med dette også få innsyn i dokumentasjon som er knyttet til utgifter til andre personer i husstanden.* Oslo

kommune vil bemerke at når departementet foreslår at det kan fattes ett felles vedtak, så vil alle utgifter (og inntekter) som er lagt til grunn ved vurdering av søknadene fremkomme av vedtaket.

Mottakere av økonomisk sosialhjelp har i mange tilfeller sosialhjelp som en av flere inntektskilder. Andre inntekter kan være arbeidsinntekt, ulike ytelser fra folketrygden, kontantstøtte, bostøtte og barnetrygd. Ytelsene utbetales ikke samlet eller til samme t id. For mange tjenestemottakere oppleves dette som en krevende økonomisk logistikk. Oppsplitting av økonomisk sosialhjelp kan være med på å gjøre økonomien ytterligere uoversiktlig.

En konsekvens av de foreslåtte endringene kan være at NAV-kontorene må bruke betydelig mer ressurser på søknads- og saksbehandling uten at dette får nevneverdig effekt i de fleste tilfeller.

I høringsnotatet skriver departementet at de har vært i tvil om innføring av en bestemmelse som regulerer innsendelse av søknad om økonomisk stønad er en hensiktsmessig måte å oppnå formålene om utjevning av maktforhold og økt økonomisk selvstendighet. Oslo kommune deler denne tvilen og vurderer at den foreslåtte lovendringen ikke er treffsikker nok. Oslo kommunen mener at skal NAV-kontoret avdekke vold og negativ sosial kontroll, samt bidra til at økonomisk selvstendighet for den enkelte, krever dette individuell oppfølging og veiledning. Både sosialfaglig og arbeidsrettet oppfølging er blant NAV sine viktigste virkemidler for å bistå enkeltindividet til en tryggere og mer selvstendig tilværelse.

Oslo kommune vurderer at departementet heller bør vurdere ev. regelverksendringer som stiller krav til hvordan NAV håndterer søknader og oppfølging av enkeltindividet, uavhengig av om de har felles sak med ektefellen eller ikke, fremfor å innføre bestemmelser om hvordan den enkelte skal fremsette søknad om bistand.

Departementet bør også se på tilpasning av digitale søknadsskjemaer og papirskjemaer og tilrettelegging for at alle søkere får innsyn i felles digital søknad.

Departementet legger til grunn at deling av utbetalingene vil kreve noe manuelt ekstraarbeid for kommunen i NAV, jf. forslaget om å endre sosialtjenesteloven §22. Departementet forventer også at det vil være mer krevende å håndtere to søknader og to saker dersom det innføres krav om innsendelse av to separate søknader, jf. forslaget om endringer i sosialtjenesteloven §18. I høringsnotatet er økt saksbehandlingstid, veiledningstid og kontorfaglig arbeid estimert til å medføre en ressursøkning på omtrent 1,5 timer til sammen i gjennomsnitt per ekstra stønadsmottaker/søker. Oslo kommune vurderer at estimatet for ekstra ressursbruk fremstår som noe lavt.

Oslo kommune merker seg at departementet forventer at når det sendes inn separate søknader, så skal det føre til mer individuell oppfølging. Oslo kommune vil bemerke at NAV-kontorene også i dag gjør individuelle vurderinger av ektefellers situasjon, herunder kartlegging og vurdering av behov for tiltak og oppfølging som kan bidra til økt selvforsørgelse, samt hvordan utbetaling av stønad skal skje. Oslo har cirka 20 000 sosialhjelpsmottakere, og det er registrert cirka 4000 parforhold. Sosialhjelp er ment å være midlertid, og det skal foretas individuelle vurderinger. Endringer i livssituasjon, inntekter og utgifter, aktiviteter og vilkår, kan allerede i dag medføre et betydelig antall søknader og vedtak for hver mottaker. Oslo

kommune er bekymret for at økte krav til saksbehandling og forvaltningsoppgaver vil medføre redusert kapasitet til veiledning og oppfølging mot arbeid, utdanning og aktivitet. Forslag som bidrar til økt manuell saksbehandling, fremstår som lite fremtidsrettet. God sosialfaglig og arbeidsrettet oppfølging fordrer at det i fremtiden frigjøres ressurser til dette, blant annet gjennom utvikling av digitale løsninger og mindre manuell saksbehandling.

Sosialtjenesteloven skal sikre tjenester til dem som ikke har egne midler eller ressurser, og loven legger til grunn at skjønnsmessige og individuelle vurdering skal foretas i hver enkelt sak. Tjenestemottakerne har ulike behov og ulike forsetninger for å ta imot og nyttiggjøre seg av de tjenestene NAV kan gi. Oslo kommune mener at for å sikre at veilederne i NAV benytter seg av det handlingsrommet de har og foretar nødvendig skjønnsutøvelse, er *kan* bestemmelser i mange tilfeller et bedre utgangspunkt enn *skal*. Oslo kommune anbefaler at departementet, fremfor å foreslå nye bestemmelser, vurderer om det er behov for å gjøre presiseringer i gjeldende rundskriv som kan bidra til måloppnåelse. Herunder vurderer om det bør gjøres presiseringer i § 42 – *Plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker*.

Oslo kommune forutsetter at økte økonomiske og administrative kostnader som følge av en ev. lovendring kompenseres fullt ut.

Med vennlig hilsen

Bente Thorsen Fagerli  
kommunaldirektør

Knut Egil Asprusten  
seksjonssjef